

კვირა, 16 ოქტომბერი,
1917 წ.

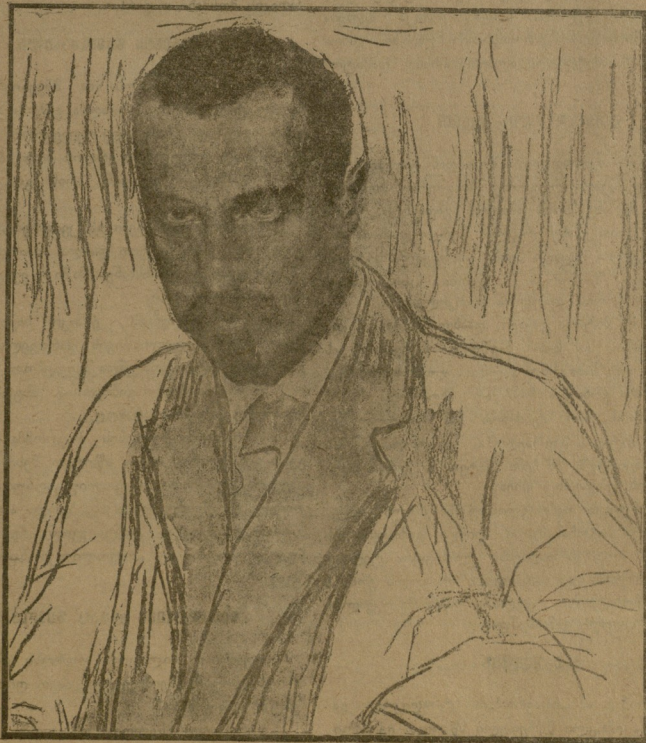
კავკასიის ბლანში: თფილისი, ვლ-
ჩახ ქუჩა, № 6. ტელეფონი 17-87.

ფანის 35 კაპ.
1917 წელი
მარტოვი

მშენებელი №42

მ ა თ რ ბ ს ი 1917

ნახტი ნაპერტბუჩისა (რუბ. „მუ ჭუხუხისა“).

ირაკლი წერეთელი

ირსპლი წერეთელი

ვიცი, არ არის ქვეყანაზე ისეთი სიყვითლე, რომ ეშმაკს არ შეეწყოს, მაგრამ დარწმუნებული ვარ, აღადიანთა შორისაც არ იქნება იმ ზომ მიკერძოებული ვინმე, რომელიც მე რომელიმე მოღვაწის ქებას შემოწამებს.

ჩემი აზრით, კარგი კაცი თავის თავად კარგია, იმას ქება აღარ სჭირია; ხოლო რაიცა შეეხება უღირსს, იმისი ქება მე პროგრამის მუხლში გამომრჩენია და ჩასამატებელი ალავიც არსად დამიტოვებია.

ათიოდ წლის წინათ

იფიქრებს მკითხველი: შორიდან დაუკავია ეშმაკმა, მოვექანცავს, როგორც ზოგიერთა ორატორიო. არა, მე ასე შორს იმიტომ ვადავხტი, რომ მაშინ პირველათ ვნახე ირაკლი წერეთელი. იმ ხანებში პირველათ იფიქრებოდა მისმა ცხოველმა სიტყვამ და... კიდევაც შეიბოაკა... ჩვენდა სასიამოვნოდ მხოლოდ ციმბირის ყინულთა ბორკილებით.

მაშინ მე პატარა ვიყავი, დაახლოვებით ოცდაათიოდ წლისა, და ჩემი ბავშური ნატვრა აი ეს იყო:—ყოფილად საბიერნო ძალნო ჯოჯოხეთისანო! ჩემთვის არასა ვთხოვ, მოასწარ მხოლოდ ის, იმ ბედნიერ დროს, რომ შესძლოს მან უღროთ შეწყვეტილი სიტყვის გაგრძელება. ვნატრობდი ამას მუდამ და შეიძლება ამ ჩემს ნატვრაში კერძო ჩემი საკუთარი ინტერესებიც ერთა.

წლებიანდელი თებერვლის უკანასკნელი დღე, ჩემი ნატვრის უკანასკნელი დღეც გამოდგა—ის აღსრულდა. გოგოცა ფალავს კლასიკური ტელეგრაფი: „Мгавриадзе скончался“—ო გულს ერთობ მძლავრად მოხვდა და ყველაზე უწინ მე კვალად ის კაცი წერეთელი გამახსენდა.

ბას შემადგ.

შემდგომად ამ „მთავრობაძის ტრადიციული განხედებისა“, ირაკლი წერეთელი სწორეთ იქ ამომართა, სადაც ყველა მოელოდა მის გამოჩენას და განაგრძო შეწყვეტილი სიტყვა უღიდესი სიძლიერითა და სიმშვენიერით.

ჩემი ნატვრა ამით ასრულდა, მაგრამ მოგხსენდებოთ, რომ გული ეშმაკის ხარბია; არა თუ ეშმაკისა, თვით აღადიანებაც ემორჩილებიან ამ სიხარბის გრძობათა მიდრეკილებას. ერთი ნატვრა მეორეთი შემეცვალა:—ეს მთავრობაძე ხომ განსვენდა და განსვენდა; ახლა ურიგო არ იქნება ერთი ამ კაცი წერეთელს აქ სადმე ვნახავდე და მოვუსვენდე მეთქი. ნატვრა ეს არა ჩვეულებრივია, ვინაიდან ჩემზე ვერავინ იტყვის: ეშმაკს სხვისი ლაპარაკის მოსმენა უყვარსო.

მეხანის გამოცხილი.

როცა ღრმა ძილსა და მშვენიერ სიზმარში მყოფი ტელეფონის წკრილიშმა გამომაღვიძა, საშინლად ავღელდი. ჩამოვიდე ტელეფონის საყვირ-მილი და ნიშნად აღღვევისა ერთობ ბოხი ხმით ჩავსახე.

—აბა, დიწყე, ვინ არის ეგრე ადრე რომ მაწუხებს...

წარმოდინდინეთ ჩემი განცდიფრება, როცა საყვირ-მილმა ორი ნოტიო დაბლა მიპასუხა და როცა იმ უბოხესსა და უმრისხანეს ხმაში მე ეგვერე გეგეკუროს ძახილი ვიცანი.

—რა გაჯაგრებს, ეშმაკო! საჭირო საქმე მზათ იყავ ზევ დილისათვის; ქართველთა სამხედრო გზით კაცი წერეთელს უნდა შევიგებოთ. გამოვივლი. ბოხი ხმა ბევრი გამიგონია, მაგრამ ასეთი სასიამოვნო თითქმის არასოდეს.

საიზღარმა ქუთაისის პოგრომა მომტაცა ევგენი გეგეკუროს თავი. სწორეთ შესანიშნავი დრო იხელთა ქუთაისის „რევოლიუციონურმა“ ჯარმა თითქო არ შეიძლებოდა ან ცოტა ადრე დაეწიოკებათ ქალაქი, ან ცოტა გვიან. ჩემის აზრით გზსულწისულობა და „რევოლიუციონურ“ ჯარს არ შეეფერება.

წინადადება სხვაც შემოვიდა.

თფილისის მილიციის უფროსს ეშმაკი მუდამ ახსოვს და განა შეიძლებოდა ასეთ დიდებულ მემენტში დაეფიქნა?

ჯერ კიდევ ბნელოდა და ციოდა, როცა ჩემს თფილისი დელეგატეთ. ლასა მგვლადე აბა რისი ლასა მგვლადე, თუ ზნაში არ აგაქიკიკებს და აღდაჯროთო ვანგს! სულ რაღაც ნახვარ საათში მოგვატარა

მან მთელი სამარსეთი, ციშირი და დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოები.

შოფერი სერგო თავისი ხელობის კაცია. ზის და მართავს უტენრა ეტლის განსაკუთრებულის სი-
დინჯითა და მოხდენილობით. თვალი წინ უჭირავს,
რომ რაიმე საფრთხე გზად არ გადაეყაროს, ხოლო
ყური ავტომობილის გუგუნზე აქვს მიპყრობილი.
სამარისია ოდნავ დისონანსი მოხდეს ავტომობილის
ჩვეულებრივ ჭუგუნში, რომ სერგოს მახვილი სმე-
ნა მყისვე შენიშნავს მას და გამოცდილ გქმისავით
უტყუვრად მიავენტეს მტკივან ადვილს.

ფასანაურში.

ფასანაური მშვენიერი სოფელია არაგვის პირად
გაშენებული. სამხედრო გზით მოგზაური იძულებ-
ულია აქ სადილი სქამოს; დიხს, იძულებულია
და ეს კარგათ ესმის სასტუმროს პატრონსაც.

მოვიდა კომიტეტის ეტლი და ჩამოხტენ „ემეკი-
კის მათარბის“ ძვირფასი თანამშრომელი გ. ცინცა-
ჭე, ვლ. ჯობლაძე, გ. მახარაძე და ვ. ჯუღელი.

მოვიდა საფოსტო ეტლი და ჩამოხტა კომისარი
მუშულია, ნ. ქარცივაძე; კ. ჯაფარიძე;

მოვიდა „ოზკომას“ ეტლი და ჩამოხტანენ კი-
დეგ სხვანი წარჩინებულნი.

დასასრულ მოვიდა ირაკლი წერეთლისა და
აკაკი ჩხენკელის ეტლი.

აი ირაკლი წერეთელიც. შეხედავ... კაცი,
როგორც კაცი. მოდის ნელა, მხრებში ცოტა მო-
ხრილი. მე ახევედ ჩაგხედე.

სადილზე არა ჩვეულებრივი არაფერი მომხდა-
რა, გარდა იმისა, რომ სასტუმროს პატრონმა, მე-
ლიქოვმა, ერთი კარგა მოძველებული მურწა (იმე-
რულათ წვერა) ორაგულათ ვასადა. ალბათ გულ-
ში ფიქრობდა ბნი მელიქოვი: — შეხედე ამდენი
ტკვიანი კაცი ერთად ზის და ყველანი მოგატყუეო.
მე ვგრძნობდი ამას და ძლიერ მაწუხებდა ეს გარე-
ბოება.

თფილისისაჰმე.

თფილისისაკენ ჩვენი ეტლი პირველი წამოვიდა.
გზა და გზა უკვე იყო დენი, რომ უნდა გამოველო
კაკი წერეთელს და ხალხი დასახვედრათ ეშხადებო-
და. ყველაზე მეტი გრძნობა გულწრფელობისა

იხატებოდა ერთ პატარა ჯგუფში, რომელიც ანა-
ნურსა და დუშეთს შორის გზას აკეთებდა. მათ სა-
დალატ ემოვნათ წითელი დროშა და ბარნიჩებით
შეიარაღებულნი მყის დაირაზმენ ჩვენი ბეტომობი-
ლის მოახლოებაზე.

ხალხი დუშეთის სადგურთანაც ბლომათ იდგა,
მაგრამ ჩვენ იქ აღარ შეეჩერებულვართ, ვინაიდან
ადვილათ დავაჩწმუნეთ საზოგადოება, რომ არც მე
და არც ვანო კაჩუხოვი წერეთელი არ ვყავით.
მცხეთაში მოგროვილ ხალხთანაც ადვილათ შევი-
ნარჩუნე ჩემი ვინაობა, მაგრამ თფილისში შემო-
სვლისას ეს ყოვლად შეუძლებელი შეიქნა, ვინაი-
დან, როგორც სასტუმრო „დარიალის“ დაბლა
მდგომ ქართულ პოლკს, აგრეთვე სასტუმროს წინ
დაბანაკებულ თფილისის დემოკრატიის ძლიერ
ენჭარებოდა მისი ნახვა. ამ მოუთმენლობისთვის
რაიმე წამალი უნდა დაგვედო და დროებით მე
ვიკისრე ირაკლი წერეთლის როლი.

ჯარის აღტაცებულ ყვირინზე გამოვყავ ჩემი
პატრონისა თავე ავტომობილის ფანჯრიდან და
წრფელის გულით მივესალმე აღფრთოვანებულ
ხალხს. ამან კიდევ უფრო გააღვივა მათი მგრძნო-
ბიარე გული და ოვაციამ გრანდიოზული სახე
მიიღო. თუ არ ერთი ნაცნობის მხილება, რომე-
ლიმაც მრისხანეთ წამოიძახა — ეს ხომ ემეკია კა-
ცო! თურმე ამ ოხერის გულისთვის ვყვირადიო!“
მე კარგა ხანს ვიკაიწერეთლებდი. მაგრამ „ზოგი
ქირი მარგებელია“ უთქვამს ქართველ ხალხს.
მიტინგის დროს გავიგე, რომ გადაწყვეტილი ყოფი-
ლიყო კაკი წერეთლის ავტომობილიდან
ხელით ჩამოყვანა, ტრიბუნაზე დასმა და მისი
სიტყვის მოსმენა. ხელით ჩამოყვანისა და ხელის
გულზე ტარების საწინააღმდეგო არაფერი მქონდა,
მაგრამ რაიცა შეხება კაკი წერეთლის მაგიერ
მისასალმებელი სიტყვის წარმოთქმა, მღელვარ-
ების გამო იმ დროს არ შემიძლო.

ირაკლი წერეთლის „კუდი“.

თუ არა ვცდები, ძველათ ცნობილი იყო „წე-
რეთლის მწვადი“, დღეს კი ირაკლი წერეთელმა
უდიდესი რეკორდი მოიგო. მოგხსენებთ მთელი
თფილი! — „კუდებით“ არის გადაქცეული და არა
მგონია ვისმე მათი დანახვა ეუცხოვოს. ფურინსთან,

პატარა ფელეტონი.

პროზაზე მივხვით.

მალაზისთან, საღვურთან, კუმოს მალაზისთან, მეჩექმის სახელმწიფოსთან, კოოპერატიულ საეკონომიკურთან, ექიმის კაბინეტთან, აბანოს კარებთან, ყველგან აღაშინებდა „კულდებია“ გამზული. მაგრამ თილისს ჯერ არ უნახავს იმ ზომის „კული“ რომელიც ირაკლი წერეთლის ლექციის ბილეთებს მოემა. ამას ხელი შეუწყვა არა მარტო ცნობილიმა სახელმა ლექტორისამ, არამედ ბილეთის გამყიდვეთა ორგანიზატორულმა ნიჭმაც.

ირაკლი წერეთელი „ეშმაკის მათრახის“ რედაქციაში.

კვირას, საღამოს 10 საათზე, აკაკი ჩენქელის თანხლებით, ირაკლი წერეთელი ჩვენი რედაქციაში იწვილა. დიდებული საღამო იყო. შემთხვევით თილისში იყვნენ თათქმის ყველა ჩვენი საუკეთესო თანამშრომლები: მორიელი, კოდო, ისტორიკოსი, ლარი, ხუნავი, თედორე მეგრელიშვილი, ლევან ხუნდაძე, გერასიმე ლომჯარია, გერასიმე მახარაძე, მიხეილ ხუნდაძე, სანდრო ქუთათელაძე, ვარლამ რუხაძე და სხვანი.

მისასალმებელი სიტყვა უნდა წარმოემთქვა მე, მაგრამ ვინაიდან მოკლე დრო იყო ჩვენს განკარგულებაში გადავდე მეორეთ მოსვლისათვის*). ირაკლი წერეთელი გულდასმით დაათვალიერა ჩვენი რედაქციის ძვირფასი მხატვრული გალერეა და ძლიერ უმაღლური დარჩა, რომ იქ არ აღმოჩნდა მისი შარტი. ეს შენიშვნა ჩვენ ერთობ გვაშინებდა. რედაქციამ მყისვე უმავთულო ტელეგრაფით აცნობა მხატვარს შალიკო ქიქოძეს; ან მიზა ქიაურელს (თუ ეს უკანასკნელი ცოცხალი გადარჩა ქუთაისის პოგრომს) რომ მყისვე დაეხმად შარტი ირაკლი წერეთლისა და წარმოუდგინონ რედაქციას. მცირე ხნის მეგობრული მუსიფისა და კამათის შემდეგ კაკი წერეთელი გამთხოვა ჩვენს თანამშრომლებს და გამეზავრა იმერეთისაკენ.

კეთილი მგზავრობა და მშვიდობით დაბრუნება.

ეშმაკი.

*) აქ აღნიშნულია ირაკლი წერეთლის იმერეთიდან დაბრუნებაზე და არა იმ „მეორეთ მოსვლაზე“ რამე-ლიც სადმითაც სუფიში ასწავლავდა.

გიმნაზიის საექტო დარბაზში ასეთი მრავალი რიცხოვანი კრება ჯერ არასოდეს არა ყოფილა. ეს ასეც უნდა ყოფილიყო, ვინაიდან ჯერ გამნაზიის ისტორიას არ ახსოვს არც ამგვარი მძიმე საკითხი დღიურ წესრიგში.

თავმჯდომარე კრებომა კოსტია ჩუბინჩუკი განსაკვირვებელის ტაქტიკა და მოხერხებით ხელმძღვანელობს ახალთაობის მქუხარე ყრილობას. ის თითქმის ერთხმად ექნა არჩეული ამ საპატრიო თანმდებობაზე, თუ სახეში არ მივიღებთ ორიოდ უპატრიო ამხანაგის შავ კენქს. მაგრამ საქიროა ითქვას, რომ ეს შავი კენქებიც უმთავრესად პირადული ანგარიშისაა, რომანიულ ნიადაგზე აღმოცენებული.

მთელი კრება ორ უმთავრეს ბანაკად არის გაყოფილი: მარცხენა ფრთას, დაახლოვებით უფროს მოსამზადებელი განყოფილებიდან, ვიდრე მეტეუთ კლასამდე „ბოლშევიკები“ შეადგენენ, ხოლო მარჯვენას, მეუპიორსენი. უმთავრესად მეექვსე, მეშვიდე და მერვე კლასებიდან. ესკრები, დაწინაყკანები და ფედერალისტები ერთ ფრაქციათ არიან დარაზმული, მაგრამ მათ თითქმის არავითარი გავლენა არა აქვთ. კადეტების პარტიას აღნიშნულ კრებაზე სრულიად არა ჰყავს თავისი წარმომადგენელი, ვინაიდან კრება მხოლოდ მოწაფეებისა და აღმზრდელთაგან არავის უშვებენ. პირველ შეხვედრასათანავე შეატყობს დაკვირვებული თვალი, რომ ყრილობაზე „ბოლშევიკების“ სრული დქტატურა არსებობს.

დღიურ წესრიგში შემდეგი ძირითადი კითხვებია დგმული:

- 1) საგნები გამნაზიის კურსისა.
- 2) რიცხვი ვაკვეთილებისა.
- 3) ედინიცა და დვოიკა.
- 4) პაპიროზი.
- 5) შპარგალკა.
- 6) ეკზამენი და პერეეკზამენოვკა.
- 7) პედაგოგიური საბჭო.
- 8) პედაგოგთა ვინაობა.

თითოეული კითხვა დღიური წესრიგისა იმდენად

მძიმე და მნიშვნელოვანია, რომ დარბაზში მუდამ განუწყვეტელი და ცხარე კამათი ისმის. ენერგიული თავმჯდომარის მადლიერი უნდა იყოს კრება, რომ საკითხს თავი ემებოდა მიუხედავად ფრაქციულ სხვა და სხვაობისა და რეზოლიუციებს თითქმის ერთხმად იღებდნენ. რაღა თქმა უნდა ვადიოდა მხოლოდ ბოლშევიკების რეზოლიუცია, როგორც ყველაზე უფრო მრავალ რიცხოვანისა და ვაბედულ ჯგუფის.

სიღამოს 6 საათზე კრებას უკვე მიღებული ჰქონდა საერთო რეზოლიუცია წარდგენილი ბოლშევიკ ამხანაგის, მიშა ოკუროვის მიერ. რეზოლიუცია ესე განზრახულია წარდგინოს სასკოლო „მთავრობას“ და თუ დაკმაყოფილებულ არ იქნება ყოველი იმისი მუხლი, გიმნაზია აცხადებს საყოველთაო ვაფიცვას. აი ის რეზოლიუციაც:

„ვიღებთ რა მხედველობაში, რომ გიმნაზიის დანიშნულებას არ შეადგენს ახალთაობის წვალება, არამედ თავისუფალი აღზრდა მისი, რომ მთელს რუსეთში დამყარებული თავისუფლება, თითქო გიმნაზიის კირებთან გაიყინა და შიგ შემოსვლას ვერა ბედავს ცენზიანი ბურჟუაზიის*) მეოხებით, რომ პირობებში ჩვენი დარჩენა ყოვლად შეუძლებელი და მიუტყებელია, გიმნაზიის ყველა დემოკრატიულ ორგანიზაციების კრება ადგენს:

ა) მოისპოს ლათინური, სლოვინური, რუსული და სხვა ენები.

ბ) მოისპოს მათემათიკა, ტრიგონომეტრია, კოსმოგრაფია, ფიზიკა და ქიმია.

გ) მოისპოს ისტორია, გეოგრაფია და ზოგიერთი სხვა ზედმეტი საგნებიც, ხოლო დანარჩენ საგანთა გაცვეთილობა შემკირდეს მინიმუმამდე.

დ) საშუადაიოთ აიკრძალოს ედინიციის და დეოიკის ხმარება სწავლა აღზრდის საქმეში, ხოლო „ტროიკა“ იხმარებოდეს განსაკუთრებულ იშვიათ შემთხვევებში.

ე) სავალდებულო იყოს ყველა გიმნაზისტისათვის (I—VIII კლასამდე) ჰაპროზის წევა, ხოლო პრივატავიუმებს შეუძლიათ არ ასრულონ ეს დადგენილება.

ვ) მოსწავლეს სრული უფლება ეძლევა, ისარგებლოს შპარგალით: გაცვეთილის მიგების დროს.

ზ) სრულიად მოისპოს, რეგულაციკზამენი, აგრეთვე პერეცკამენოვკა და პერეკოპოვსკის უფლება გადაიაროს, თუ არ გადაიაროს შემდეგ კლასში.

თ) პედაგოგიურ საბჭოს ირჩევს გიმნაზისტთა კრება საყოველთაო, პირდაპირი, თანასწორი და ფარული კენქის ყრით.

ი) დასასრულ, კრება გამოსთქვამს შეუღრცველ სურვილს, მეექვსე, მეშვიდე და მერვე კლასებში მასწავლებელთა ადგილზე ინიშნებოდეს მხოლოდ და მხოლოდ ქალები.

რეზოლიუცია ესე გადაეცა მერვე კლასის კომისარიატს, რომელმაც განიხილა და შეასწორა ზოგიერთა მუხლები რედაქციის მხრივ. შემდეგ კომი, სარიიტმა წარუდგინა ცენზიან ბურჟუათა საბჭოსადაც წინააღმდეგ მოლოდინისა ერთხმად მიღებულ იქნა და გადაეცა საოლქო კომისარს, რომელმაც არ მოიწონა ახალგაზრდობის ასეთი გამოსვლა. ამან საკითხი ერთობ გააშფავა. გიმნაზია უკვე გაიფიტა.

მორიელი.

შექანჯალებულის ლექსები

(თანამედროვე ჰანგებზე).

ჩარი რამა, რამაშა,
სუჯუნა და ამაშა...
ჰა, ცეცხლი და ჰა, მაშა,
გოგო ვამეთამაშა!
გამარჯობა ძმაო სტაქო,
ერთი მინდა რომ შეგაქო,
მითხრეს: საცვლები არ „გაქქსო“
გინდა ქვეითი ამოგავსო?..
უნდა გითხრა ერთი რამე:
შიშვლად მძინავს მთელი ღამე:
ესთქვა??. არ არის ხომ სირცხვილი?
საცვლები მაქვს მხოლოდ წყვილი...
რეჰქნა! მცემე, გინდ მომკალი,
ვერ შეენიშნე მე მიტკალი,
არ მიჯერის ამის ქალი...
დღეს წყალი ვსვი, და ვარ მთვრალი.
საცვლები მსურს შევიძინო,
თბილად დავწვე, დავიძინო,

*) აგუჯასისმეთ მასწავლებლები.

სუ, კაცო, არ გამაცინო...
ავერ მოღის ჩვენი ნინო!

დრანანა... ბუქა... დრანანა... ბუქა...
გურულო, მითხარ რამ „გაგაკუქა“,
სთქვი?—შენმა ცალმა თმა გაიფუქა?
ახალ მოღაზე თუ „შეიხუქა“,
დღეს დასეირნობს თმებ შეკრევილი...
თინა, ელენე, პელო და ლილი...
მოდაა, ძმაო... ნახე ქალაქი.
დღეს ქალებს კრეკავს გრძელ თმებს დალაქი...
გაგიგონია, შენ ძმაო, პროკლე?—
ქალს თმა გრძელი აქვს, და ქუეა მოკლე,
იქნება თავი სურთ ისახელონ,
თმა დაიშოკლონ, ქვეა დაიგრძელონ...
ვოდელია და დელი და დლი,
უნდა ვიარო აწი შიშველი
თავმოტელეპილი და ფენშიშველი...
არც ახალი მაქვს და აღარც ძველი,
არც შამოსავალს არსიდან ველი...
გეთათ ჩამთვალეთ, გასურთ დამიჯერეთ,
გასურთ ჩამამწყვდიეთ, წყნელი მიქირეთ.
ხა, ხა, ხა, ხა, ხა, ხა,
როღის მოხვალთ გონს,
შოშვლათ დავრბივარ, არავის მოსწონს,
მოდი თემუყა და დამიქირე,
თუ მოისპობა მავით სიძვირე.

ჩარი რამა და ჩარი და ჩარი...
მინდა ვიცეკო... ტაში ჩქარჩქარი —
ჩაის სმა მინდა არ მაქვს შაქარი,
მიშოფენთ პურიც... აბა ქანქარი...
ძნელია თავში თუ გიქრის ქარი.

ერთი, ცხრაი, რვა და ოცი...
ვერვიშოენე ძროხის ხორცი...
ვერც სამწვადე, დასანადე...
ექამოთ აბა აწ ბაყაყი...
ჩემს კუბოზე მსურს ვარაყი...
ერთი ბოთლი შიგ არაყი,
მასთან ერთი ტიკი ლვინო
გვერდში უნდა მომიწვიანო
შევერა ჩი, თან შაქარი,
აი „სფლის“ საჩუქარი,

ამას თუ იქმთ, გეფიცებთ, **მარიენული**
მე ეხლავე, დღეს მოვეცდები **გამკლითიქა**
ერთს კუბოში გამოვძლები...
“ტალღა“ არის ეს გაზეთი?
ასე „პაწა“, ერთი ლექმა,
ვინ დალტვა, ვინ დალუქმა?..
ვინ დაჯღა და ვინ იუქმა?..
მაშ მომყიდე შენ ეს ტალღა!
შიგ ვინა სწერს?—ყვევი, ლალა.
აჰაჰა ეს—ფლავა?
ესდეკებს რო ჩამოგვჩხავა.—
ვაჯა, ჯიბა, ვავა, ვავა,
შენი არსად თუ არ ვავა?..
მოიფხანო უნდა ვავა...

დელი, დელი, აბა, დელი,
არ გვჭირია წელს გიდელი,
წელს ვინ მოკრეფს ყურძნის მტევნებს,
გიდელს ხეს ჭინ ადვენებს,
რომ არ არის ზედ მტევანი,
ველარ შექამთ ფელამუშებს...
გაუმარჯოს ყველგან ზუშებს...

ვარალადი—ვარალადე...
მომე მქადი ქალო მალე!
აბა, გოგოვ, შენ, მარიაკ,
დამიკალი დღეს ვარიკა...
რაო? ჭირმა გაგიწყვიტა?
ოჰ, ღმერთმა კი ვამოგწყვიტა.
დაგებოცა სულ ქათმები?..
შეიკრიტე აბა თმები,
და იარე შენ მოღაზე,
წამოსკუბდი იქ ოღაზე...

დალაქი ვარ; თინა, ქეთო!
გინდათ, თმები შეგიკეთო?
სად ხარ ერთო გრძელო კეტო,
ყბის ძვლი რომ ჩაგიკეტო...
ვოი, ვოიაჰ, ვოიაჰ, ვააა...
სკან გულ ვაფიო, სკანი ქირი...
განდა ძროხის, ქათმის ქირი,
ეთა ვლიოთ წელს გასაქირი...
ყველაფერი არის ძვირი
პირს ვაღრენ და მუღამ ვსტირი,

ბეკოს უშერი

«კრედაპარლამენტის» შესახებ

რუსეთის დემოკრატია მთავრობას მთავრობა-ზედა სცვლის, ღელავს, ტოკავს, მძინვარებს. თათბირი თათბირს მისდევს, კამათი კამათს, პოგრომი პოგრომს. რყევია უზომო; იმედი უიმედობას ეზბრავის, ბურჟუა პროლეტარს, საღდათი ოფიცერს, მოქალაქე ვაჟარს, გერმანია რუსეთს.

უქანსკენელმა დემოკრატიულმა თათბირმა და-არსა ეგრეთ წოდებული „პრედპარლამენტი“, ჩვენს ძვირფას თანამშრომელს ბეკოს სთხოვეს გამოეთქვა თავისი აზრი ამ ახალი დაწესებულების შესახებ და მან განაცხადა:

— ქართველებში არსებობს ამგვარი თქმულე-ბა: მეცხვარეს მშვენიერი ზამთარი ჰქონდა. მარტის დამდეგამდე შითქმის ერთი სული ცხვარი არ და-კლებია. ამით წათამამებულმა მეცხვარემ დაიტრამ-ბა:—ერთი შემომხედეთ, ზამთარი ისე გავატარე, რომ ერთი ბატკანი არ დამიკარგავსო. ეს გაიგონა მარტმა. გაიქცა აპრილთან და დღის ხეყნით სა-მიოდ დღე ჯამდოისესხა. მეცხვარე ნეტარებაში იყო, როცა საშინელი ქარბუქი, თოვლქუპაი და სიციფე დაიჭირა. ცხვრის ფარას სასტოკი კრიზისი დაუღვა. ყოფნა არ ყოფნა მომენტის კითხვით გადაიქცა. ასე იძია შური მარტმა.

მაგრამ არც მეცხვარე დარჩა ხელცარიელი. იზოვა ხმელი ქეჩხო, ჩასვა შიგ კატა და ჩამოუკი-და ცხვრებს ქერში. კატამ ქეჩხოში თავგანწირული ფხაკური დაიწყო და ცხვრების ყურადღება თავის-კენ მიიზიდა. სამი დღის განმავლობაში შეპყურებ-დენ შემინებული ცხვრები ქერში გამოკიდულ ქეჩ-ხოს და ვერ გაეგოთ რა ღვთის რისხვა მოეგლინა განგებას მათთვის. სამი დღის შემდეგ მარტს გაუ-თავდა აპრილისაგან წასვსხები ღღეები და მშვენი-ერი ამინდი დაიჭირა. მეცხვარემაც ქეჩხო ჩამოხსნა და ცხვრები საბაღასოთ გამოარეკა.

— აი, ამხანაგებო, სთქვა ბეკომ, ეს ჩვენი „პრედპარლამენტი“ არის სწორეთ ის მეცხვარის ქეჩხო. მთელი რუსეთის დემოკრატია მას შესტქე-რის, რათა დამფუძნებელ კრების მოწვევამდე გული გადააყოლოს.

დავთოებო სრულის პატივისცემით მეგობარი მისი

ქაჩიჩ.

ჩჩჩილი.

არ შეავს ძროხა, ღორი, ვირო,
ყველაფერი არის ძვირი,
მე შარავლოში „ხელუხლები“
გამომიჩინა თლად მუხლები...
ჩხტი, კობი, გომ—საცერი,
თლად გამოძვრა წულდგის ფსკერი,
გამოვყავი ფეხის სერი...
პრი, ბიქო, ჰერი, ჰერი...

ხასანა და ალია,
წელს უნდა ვსვათ წყალია.
თავგებს მივაჭირავე,
ცარიელი ნალია
ჯავრისაგან შევიპირბე,
მსურს გავეილო სასინიდე,
ხომ მიუძღვნეს მამე, ალია,
ჩვენს დვლდებს ავტოკიფალია,
სქამონ თვეზი კიფალია
და სთალონ მოსათალია
ძამო, ხასანა, ალია,
ჩვენ გავექმცევა ქალია,
კამები თუ ვერ ვუყიდეთ,
აბა, ეს ჩვენი ბრალია?
რავექნა, ქუჟა მაქვს მთვრალია
ვიტყევით ხასან, ალია...

შექანჯალებული

შპკაღღ

თავ-შრგვალი ჯოხის სახელი
სამი მარცვლისგან შესდგება.
ეს პირველ რიგში დასწერეთ
შარადას გამოადგება.
სიტყვის მეორე მარცვლი
უთუოდ დააკოვლეთა,—
პირველი ასო აართვით
მით სიტყვა შეამოკლეთა.
შემდეგი სიტყვისათვისა
ბავშვობა გაისწვთა,
მცირე მარხილის სახელი
დაწერილოს მიუწერეთა.
ამ სიტყვის მესამე ასო
სჯობია წაიშალოსა,—
რომ დაწყობილი შარადა
ამით არ ჩაიშალოსა.
მორჩება ჩვენი საშრომი,
სიტყვა გამოვა ახალი,
ახლა რომ ზშირად ახსენებს
მის მკოდნე კაცი და ქალი.
ერთნი რომ სახელმწიფოს ხსნას
მასში ჰხედავენ—აქებენ.
და მეორენი უარით
ჰგმობენ და ასამარებენ.

საქდათი

ეს იცავს სამ-
შობლოს.

ეს იცავს კერძო
საკუთრებას.

ეს ვაქრობს.

კონტრიბუცია.

ჰე, მახსოვს დროება როს ხუთი შაურით,
 ვძღვებოდი, ვფერებოდი, და აურ შაურით,—
 ქუდს მაღლა ვისროდი, ვცხოვრობდი ლალათა;
 ცა ქულათ მიმანადა, ქვეყანა წალათა...
 გულშიგან ყვაოდა, ია და ვარდები;
 არა მახსოვს რაიყო, სევდა და დარდები.
 ბედნიერს მეტახდენ, მანათის მქონესა;
 ვიყავი მოსული, ჯანსა და ღონესა...
 მაგრამ ჰე,—მომადგა დროება ცულია;
 მომიხდა ვაე; ცსა, ნაქები ქულია.

ძვირდება ღლითი ღღე, ძვირდება ყოველი; —
 მუშაობს ქარხანა, ფულების მთოველი.
 მაგრამ რა, სურსათსა და ნაწარმოებსა
 ბევრიც რომ ეძიონ ვერაფერს ჰპოვებსა...
 თუ წონა ქაღალდის ფულები არ მისცა...
 (ვიამე დამეკეცა სახლიც და კარიც.)

შევედი ვაქართან, მინდოდა ფართალი:
 (პერანგი დამიგლჯა უნდა ვთქვა მართალი...)
 მაგრამ ძმავ მისთანა მტერს თქვენსას ქონდესა;
 რამდენი წაილო, მომართვა ოდესა,
 არშინი მიტკალი, ხუთიოდ მანათი:
 წაილო უღმერთოდ, წაილო ძალათი...

მ ე მ ც ს ა ლ ღ ა თ ი

ესეც იცავს.

ესეც რაღა.

ესეც ხომ ვაჭრობს.

მამაღლის თან, თითქოს პატივი უცია;
თუმც ჩემგნით აიღო, მან კონტრიბუცია...

ღამეზა წაღები, აღარ მაქვს „პაღოში“;
(ბევერიც რომ ეძიოთ ვერ პოვოთ ამ დროში)
მივედი ხარაზთან, უთხარი: ნათლია!
წაღები არა მაქვს, მომყიდე, მადლია.
მან მომცა (ნუ მკითხავთ რა ფასათ როგორი?)
ვერ უპაოს იმ ფულით ნამცხვარი კოკორი.)
ოთხ თუმნათ მომყიდა, ორ მანათიანი;
ხათრიოთო ფიცკულობს, ვით კაცი ღეთიანი.
მამაღლის, თითქოსა, პატივი უცია;—
თუმც ჩემგნით აიღო მან კონტრიბუცია...

მომშიველა, შევედი ღუქანში საღილათ;—
პური და ლობიო მივირთვი ადღილათ.
ადგები ტყავს მაძრობს, მეღუქნე წყეული;
ჩემ ჯიბის ფულზეღა მრავალჯელ ჩეფულია.
ხუთმანათს აიღებს, ლაქუცით, სიცილით;
(ხელოზა იმათი უთუოდ თქვენც იცით.)
და მიშობს თითქოსაც, პატივი უცია;—
თუმც ჩემგან აიღო, მან კონტრიბუცია...

გავედი ბაზარში, მინღოდა ხილია;
(თქვენც იცით ხანდახან, ლესერტათ ტყბილია.)
მინღოდა ატამი, ვაშლი და კომშია;
მიგრამ ჰე რასფასობს!? წამიხდა ხოშია...

სტეფანო

ქალღმრთის მანათებს, მართმევენ ჩეჩქივით: და გული ჯაგრისგან, ხურდება „ფერივით“... ის მიშობს, თითქოსაც ბატონი უცია; — როს ჩემგნით აილო, მან კონტრიბუცია

— მივედი საელესთან, მინდოდა მაწონი; (ქილითა მომართვა, არუნდა საწონი...) ვერ ვიყავე ქეიფზე, და კარგსა ღონესა; ვიფიქრე უხდება ჯანსა და ღონესა... — „მომართვი საელეჯან! მიიტა მაწონი...“ ვეპმე და ოღმერთო, — ეილო რამდონი... გუშინ რომ ამართვა, ორ იმდენს იღებს დღეს. და მიფალარათებს ჯიბისა სიმღიღრეს... მაშადლის თან, თითქოს ბატონი უცია; — თუმც ჩემგნით აილო, მან კონტრიბუცია...

ვისთანაც მივედი, რამივს სასყიღლოთ, გამძარცვა ფულიდან, გამძარცვა იმან მთლათ. ყოველ დღე ჯიბეზე, აქვთ კონტრიბუცია: — აღარ მაქვს შიჯ გროში, ვარ განაქუცია...

რომოკო.

ქვემოთ რა ტაქტს ზედათა ჩვენიველი მუქ-ტით, მისი აღფრთოვნება სწრაფად იზრდება და მალე თქვენ ხელათ წერეთელს მოელაგრე სიტუცათა სხივების შარვანდელით გარემოცულს.

ის სჭედს სიტუცებს და ამიტომაც უოველი აზრი მისი განსხვავება სიმტკიცით, ხოლო მთელი სიტუცა უღვარებს ღლიდობის სიმშვენიერთ.

ღლიდობა, გულწრფელობა და ღრმა შინაგანი რწმუნა, აი ის მასლად, რომლისგანაც გამოვევითიდა მშვენიერი სიტუცები წერეთლისა.

ის სჭედავს აზრს აზრზე, ძლიერი ჩაჭუნის შიქნევით ის სზაბს მოწინააღმდეგებს და ვეუჯ განაგრძობს თავისს ღლიდობურ საქმეს.

ის ერთად ერთი ორატორია, რომლის სიტუცებია ანა მორტო აღელვებენ მსმენელს, არამედ არწმუნებენ ვიღვაც და აიძულებენ დაფიქრდეს. ეს იმიტომ, რომ ვეუჯაფერს, რასაც ის ამბობს, ამბობს ჭეშმარიტების განსუქებათ. ამას ვეუჯა ხელაგს და ვეუჯა გრძნობს. და სწორეთ აი ეს გარემოება ზღის წერეთლის სახელს კეთილშობილური თანაგრძნობით გაბრწყინებულს.

II

რუსული და ქართული

I

რუსულ „საქართველოს“ (Закавказья) მოპყაყის რუსულ გაზეთიდან შემდეგი ამონაწერი ირაკლი წერეთლის შესახებ:

„მაღლი წერილი ახივება წერეთელის ოდნავ დონ-კონტის მოვაცანებს. მოგროთ თავი ამგვარსავე მოგროთა კისურზე მდირედ წახნილია წინ. სხნედ ცოტა მოგროთ აქვს, კეთილშობილური და სწორი, მოხნაილი ცხვირითა და ვარდისფერი ბაგეკბით, რომელთაგან მოჭკრთაბ თეთრი კბილები. დიდრონი შუგ-შუვი მწუნარე თაღლები და დიდებული სპირტი დაი შუბლი ამოაბენ ამ სხნეს განსაუთრებულს მიმზადლელობით.

ზირველათ მრისხანე და თითქოს მოფუნეშავი, წერეთელი მალე აპერობს მსმენელათ უურადლებას. სიტუცა მისი წარმოადგენს მშვენიერს, ფაქიზ ნაწარმოებს აზრისა და გრძნობისას. ის თითქო თქვენ თაღლთა წინაშე სჭედს თავის სიტუცებს.

ქართული „ხაკავასესკია რეჩი“ („საქართველო“) რასაკვირველია საკუთარი ჭკუით იარება და ვინაიდან საკუთარებაც არის და საკუთრებაც აბტომ სწერს:

უნდა გამოეტყუდ: ზინდათ მე მისი ორატორული ჯადოსნობა მანტრურსებდა და უურადლებაც ზირველადვე მას მიეჭიქო. რამოდენიმე ფრასა — და მის მტრეველებითს ჯადოსნობაში, სიმწუნაროდ, ჭრელი იჭვი შემეპარა. სურავინ დამწამეს სუბიექტურ დაბრკობებსა: — შესაძლოა რომელიმე ზარტის იღოლოკიას არ ვიზინარებდე, მაგრამ იმდენი ობიექტიობა ვი შემეჭვეს, ნაკლის აღნიშვნა არ გადავჭარბო.

„მელას რაც აგნდებოდა, ის ცისორმებოლია“ ამბობს ქართული ანდაზა და თუ მასზე არ ფიქრობდა რისთვის დასპირდა მან გივი გოლდენდს ამ ნაკლზე სიტუცის ჩამოგდება. მას რომ არ ეთქვა არავინაც ამას არ იფიქრებდა. იტყოდენ მხოლოდ: „რა ფუტოთ, კარგ მთქმელს კარგი ვამგონე უნდა“ — ახლა კი...

მიმამსენია ვარესი, ბეგლია, დედეურა, რომ...

თათბორი

(ასტრონომიული ფაბრიკი)

ღიწვე, მაკლავო და მრავალი სხვა.) აქ წამო-
ვლილი ხსენებები ორატორობით ძალზე განარჩე-
ვიან,—ისინი ცხადია, რომ რამდენიმე ტროცკი ამ
მხრით ვერც ვერ შეედრება,—მაგრამ ის კი
უტყუარია, რომ ვეღვა ეს ხსენებები, თუმცა სხვა
და სხვა ზომის, მარა მინც ნამდვილს შეტყუე-
ლებითს ნიჭს ატარებენ.

ცხადია „ზეკავასკისკია რეისი“ მწერალს არც
როდინევი, არც მაკლავოვი, არც ბუნაევი, არც
ლენინი და არც ტროცკი არ მოუსმენია, თორემ
არ იტყვალა: „ის (წერეთელი) ერთად ერთი ორა-
ტორია, რომლის სიტყვები არა მარტო აღლევებენ
მსმენელთ არამედ და სხვ.

ინაკლი წერეთელი საშუალო ორატორზე ნაკლე-
ბი აღმოჩნდა: ზემოხსენებულიებს იგი სრულიად
ვერ შეედრება. მისი ხმა, როგორც შეტყუების
მისაღა, მსოფლიად ოდენი სიმკრთოთ თუ გამოადგება.
რაც შეეხება მის მუსიკალობას, აქ იგი შეტად არა
სისამაფოთა სსმენია.

ცხადია ბანი გივი ყურებში თით ვარქობილი
იგდა, რათა სათუთი სმენა არ დაზიანებოდა. ეს
აშკარათ ეტყობა მის წერისასაც.

რაც შეეხება თვითონ ფრანკის წყობას, პერიო-
დების შეხებას, აქ წერეთელი ბირდაპირ უმწკაა:
ერთი საათის განმავლობაში ერთი მოსდენილად
მოაკეთებდა ფრანკ არა მსმენია: ფრანკა ფრანკის
ისე მისდებს, როგორც კახეთის დაკრთვილი შამ-
ღონებია...

ქართველების საქმეს საშველი აღარ ჰქონია.
ეს ერთი კარგი ორატორი გვეყავდა გვეგონა და
ბატონი გოლდენდის სიტყვით გროში ყოფილა მი-
სი ფასი. იძულებით თითონ ბანი გოლდენდის მივა-
ყარ თვალები, იქნებ ამან გვასახელოს ქართველები
მეთქი, მაგრამ, ის უტყოფილი აღმოჩნდა.

ამგვართ ქართველ ნაციონალ დემოკრატებს
ორი თვლი აქვთ: რუსული და ქართული; ანუ
სამინიაო და სავარყო. სამინიაო საქმეებში ქართუ-
ლია ბრუტინი, ხოლო სავარყოში კი რუსული.

ოპ კატუნებო, კატუნებო! რისთვის მოგწონთ
თქვენ მხოლოდ სარკის წინ შესწავლილი ხელის
პარკუვა და სცენაზე ტუნტრუჯი ორატორისა და
არა გულისხმადპყოფთ ნიქსა ბუნებრივსა.

თანდლია.

*) მივეყრს, დემოსტენი რატომ არ ხსენეს პეტრო-
ვიშვილმა გვიამ. ვუკვამ მისთვისაც არ მოქმინანს. რა-
ბა შეეხება რუსო გამაშვილს და დ. კასრძეს და ტრი-
ნოლ რაბაქიძეს ისინი ახლათ სიმორცხვით გამოსტყავ.

როგორც მოსალოდნელი იყო, კულიანმა ვა-
რსკლავში პალღემ ვრცელი მოხსენება წარუდგინა
ციაგთა კავშირს.

— ამხანაგებო! — დაიწყო მან. — ამ შევიდოდ
წლის წინათ ჩამოვიარე ჩვენი კავშირის რაიონი.
სიმართლე უნდა მოგახსენოთ ყველგან, ძველებური
სიმშვიდე და დარბასილობა სუფევს გარდა მხო-
ლოდ დედა-მიწისა. აშკარათ სჩანს, რომ ის რაღაც
მეტჩირობს, უკეთ ვსთქვით მატრაკეცობს. და-
ნარჩენ ამხანაგებს ამხანაგებათაც არა სთვლის. ასე
ჰქონია ყველანი მისდა სამსახურად არიან გაჩენილი.
გვონებ აბრლი იყო, როდღსაც ის ჩემს კუ-
ღში გაძვრა და თვლი ავივ-ჩავავლეთ. ცხადია იქ
ახირებული ამბები ხდებოდა. მის, აქა-იქ გამხმარ ზუ-
რგზე გაჩენილა აუარებელი ჯიშისა და კონსტრუ-
ქციის პარაზიტი. ზოგი დახობავს, ზოგი დახტის,
ზოგი დაფრინავს, და ხოლო საერთოდ ყველა
სწიწკნის და სწოვს იმის გულს.

ყველაზე უფრო მრავალიცხოვანი და თანაც
თვალსაჩინო პარაზიტები თავიანთ თავს აღამიანებს
ეახიან. მებედულობით ისინი პირდაპირ სსასცილო
რამეს წარმოადგენენ. ზეშთა ნაწილი მათი ორ-
განიზმისა პაწაწინა, ბურთის მაგვარი ძელისგან
შესდგება, რომელსაც თუ არა ესცდები „თავს“
ეძახიან. ერთმანეთს ეს მიკრობები სწორეთ ამ
პატარა ბურთის მეზობებით სცნობენ.

შუა ნაწილი ორგანიზმისა ცოტა უფრო მო-
გრძო და თანაც მომსხოა „თავზე“. ამ ნაწილის
ვგონებ ტანი ჰქვია და საფსვა ათასგვარი სინი-
ძუით. ტანს ზემოდანაც და ქვემოდანაც თითო
წვეილი მოძრავი თრგანო აბია. ქვედა მათგანზე
ეს მიკრობი სდგას, ხოლო ზედა წვეილით ბუზებ-
სა და სხვა მწერებს იქვრს.

მიკრობები იყოფებიან სხვა და სხვა ტომე-
ბათ, ერებათ და ჯგუფებათ და ერთმანეთში მუდმი-
ვი ბრძოლა აქვთ განაღებული. ამ ჩხუბისა და
თავდასხმის დროს ისინი თითქო რაღაც გვემითა
და მოსახურებით მოქმედობენ. მარტებლების აზ-
რით ისინი შევიძლება გონიერი არსებანიც იყვენ;

თუშეცა მით მოქმედებაში თითქმის არავითარი გონიერება არ მოსჩანს.

უღიღესი ხმელეთის დაბლა კუნძულში ყველაზე უფრო მოუხვედნარი და მეტიჩარა პარაზიტები ცხოვრობენ. ისინი თავის თავს „კაცობრიობას“ ეძახიან და ჰგონიან, რომ ჩვენს კავშირში მათზე უკეთესი აღარავინ არის. მთელი ჩემი გზავრობის დროს არსად არ შემიხვედრია ასეთი უგუნური პარაზიტი და მასთან ერთად ასეთი დიდი აზრისა თავის თავზე.

საბედნიეროთა დედა მიწის მიღლები ხანგრძლივ ვერა სცხოვრებენ. მეორეთ ვერ მოვასწორობ თავლის ვადვლებას, რომ ძველთაგან თითქმის აღარავინ მხვდება. თუ არ ეს მათი ხანმოკლე სიცოცხლე და მასთან ერთად ომი, რომლის საშუალებითაც აღნიშნული მიკრობები სპობენ ერთმანეთს, მათი რიცხვი პირდაპირ უთვალავი და დედამიწისათვის საბედისწერო იქნებოდა.

ჩემი უკანასკნელი გზავრობის დროს დედამიწაზე ფარული მზადება იყო დიდი, უჩვეულო ომისათვის. სხვა და სხვა ჯიშის მიკრობებისა ენერჯიტულთა ემზადებოდნენ მეზობელთა გასანადგურებლათ. ყველა ჯგუფს ამ პარაზიტებისას თავისი უფროსი ყავს. მას ისინი „მეფეს“ ეძახიან და ყველაფერს უჯერიან. ჩვეულებრივ დროს მეფეები და ერები ერთმანეთს ძმობა-ერთობას ფეციკებან, მაგრამ მასთან ერთად დანიშნული ყავთ ცალკე მიკრობები, რომელთა მოვალეობას მეზობელ ერის მოტყუება შეადგენს. ამგვარ მოხელეებს დედა-მიწის პარაზიტები „დიპლომატებს“ ეძახიან. ყველა დიპლომატი მხოლოდ მშვიდობიანობასა და თანხმობით ცხოვრებაზე ლაპარაკობს, როცა მეზობელთან არის, მაგრამ მუდამ აქებებს შინაურებს და ამზადებს მოულოდნელი თავდასხმისათვის.

ზოგიერთ ჯურის პარაზიტებს მეომარი მიკრობები ცალკე ყავთ გაწოთენილი. უმთავრესი ხელობა მათი მავნარობა მათთა ელტვა და ვინც ამ დარგში უკეთ დახელოვნდება რასაკვირველია გამარჯვების იმედაც მას უნდა ჰქონდეს. მეომარ მიკრობებს „ჯაის“ ეძახიან.

ჯარის ყოლა ზოგიერთ ტომს სავალდებულოთა აქვს დაწესებული, ხოლო ზოგან თავისი ნებით მიდიან და ეწვრებიან მეომრებში. ვინც თავს ისახელებს ომში, ე. ი. ვინც მტრს მოჰკლავს და

გაანადგურებს, მას გმირებსა და გიგანტებს ეძახიან. ასეთი გმირები ამ პარაზიტთა შორის წინეთაც იყვენენ ცნობილი და ახლაც ბლომით არიან.

ერთმანეთის უღელტის დაწყების წინ ამხედრებული ტომები ყოველთვის მოიმიზნებენ ხოლმე რასმე. ამ მიზნების მოგონება უმთავრესათ დიპლომატი მიკრობების საქმეა. უკეთესად მოგონილ მიზნებს და მის ჩახლართულობას დიდი მნიშვნელობა აქვს და ამიტომაც უფრო მატყუარა დიპლომატებსაც გენიოსება უძახიან.

როდის ვათესლდა დედა-მიწაზე ეს მავნე არსება კარგათ აღარ მახსოვს. პირველ ხანებში ისინი ასე საშინაო არ იყვენ და ალბათ ამიტომაც მათ უურადლებას არავინ აქცევდა. ცხადია დღესაც ეს პარაზიტები ღრღნიან ერთმანეთს და თვით დედამიწის გულსაც. ერთმანეთის მოსასპობათ მათათასგვარი საშუალებანი აქვთ და ალბათ ამით აიხსნება დედამიწის გარშემო აყენებული ბულიცა და მყარალი სუნიც.

მზე და სხვა დანარჩენი ცივანი გულისყურით უსმენდენ კლიან ვარსკლავ ჰალღეას მოხსენებას. დედა-მიწის ბედი მათ უფრო აწუხებდა და აღიზნებდა, ვიდრე თვით დედა-მიწის ზურგზე მოფუსფუსე პარაზიტებს, რომელნიც თავგამოდებით ელმტენ და მუსრავენ ერთმანეთს.

ეშმაკი.

სეღრაპას ჩივილი.

ვა, ამ რევოლუციამ სულ ამირია დავთრები, საესემ ნიჩევა ნე პანიშიაი! ტვინი აჯაფხანდალივითა მაქვს ათქველფილი და თვალები ცოფიანი ძალღივით არეული! სადა ვარ თუ ვიცოდე, მამ პირაძალი ვიყო! ამ ქვეყნიერების საესემ არაფერი არ მესმის რაღა, გინდ დიაჯგუთ, გინდ არა! მინდა რომ ვავიჯო საქმის ვითარება, მაგრამ ამ ოხერ ბაშკაში არაფერი არ შადის. არა, ღვთის წინამე არც ისეთი ტვინდაობებული ვარ, რომ თუმნათ ვიყიდო და ხუთ მანეთათ ვავცილო, მაგრამ ვსაფე, მაინც არ გამეფებარა!

ქრისტიანო, ამ რევოლუციის ყველაფერი გავიგე, ყველაფრის ზნაჩენიას მიხვდი, ვოტ ნაპარი მერ: ვიცი რომ ჩვენი ბივეში იმპერატორი ტახტო

1916 წელი

დან ჩამოაბამანეს, მინისტრები გირის აბანოში მი-
 აბანეს, ის... ახალი ხემწიფობა რომ უნდადა,
 ის... ვილაკ კარნილოვია, ისიც ზარეგოტკაში მი-
 აბანეს. ეს ქართველმა ტერტერებმა რომ სლამო-
 დნობა იშოვეს და ერთი პირი ტყვეის მაგივრად
 სლამბოდნათ შოუშლიანთ ხუთი ექვსი პირი გააძრინ
 ხალხს, ესეც ვიცო. ეს ჩვენი დედუშკა ხატისოვი
 რომ გორაოქოი გალაობიდან გადადგა... ჰო...
 გადადგა თუ გადააყენეს, ერთი სიტყვით მოსწყდა
 რაღა ქალაქს, ეს ამბავიც გავიგე და პაჭტი სუყვე-
 ლაფერიც, მაგრამ ამ კომისერის ზნაენიას სულ
 ვერ მივხვდი! ია პრემია უდივლაიუს, ეი ბოლუ! ან
 და საიდან მივხვდები, დიდას და პატარას, ბრუნ-
 დას დამართალს, ყველას კომისერს ედახიან! კაცო,
 ახალმა შთავგობამ და ნასწავლმა ხალხმა უფრო
 პლანზე უნდა დააწყოს საქმე, თუ ღმზხალივით
 არიოთ! კაცმა მართალი უნდა თქოს და ღმზისწი-
 ნაშე ძველ პრავიტელსტვას უფრო პრავილაზე
 ჰქონდა დაწყობილი: გარადოვი, აკალოშნიკი,
 პრისტაევი, ვეზდის ნაჩალიკი, ღრუბერნატარი, ნამე-
 სნიკი, ერთი სიტყვით რაღა, კაცი აზრში მოდიოდა
 და იგებდა, თუ ვინ რა უყო. ეხლა კი ღმზხალი-
 ვითაა არეული. ვისაც შახედავ, ყველა იძახის:
 „კომისერი ვარო!“ კაცო უჩასტკაში მიველ, მით-
 ხრეს მეუჩასტკის კომისერი ვარო, გუბერნსკი ვან-
 ცელარიაში მიველ-გუბერნსკი კომისერი ვარო,
 ფოშტაში მიველ, ფოშტის კომისერი ვარო, პოეზ-
 დში ჩაეფქვი-ქიქ პოეზდის კომისერი დამიხვდა!
 ტერტერასთან მიველ—იძახის მე დუხონი კომისე-
 რი ვარო, ჩვენ უსტაბაშთან მიველ, მეუბნება: მმ
 მიკიტნების კომისერი ვარო, მეხაშესთან მიველ-მე-
 ხაშის კომისერი ვარო...

ვა, ვა, ვა, ვა, კაცო, ეს სადაური ახალთა-
 აბაა, სადაური განათლებაა, რომ კაცმა ღრუბერ-
 ნატარი და მეხაშე ვეღარ ვაარჩიოს! ქრისტიანო,
 ნეუყელი იმდენ სახელები ვეღარ მოვიგანეთ,
 რომ რაზნი-რაზნი სახელები დავუძახათ ყველას
 ცოდო არ არის, რომ ჩვენ ტიგრანა მენახშირის
 ორი სახელი ერქვას და ჩვენ პრავიტელსტვას ხალ-
 ხს კი ერთი სახელი საწყინათ ვახდამოდეს! კაცო,
 ნეუყელი კომისერის მეტი სახელი აღარ არის დუ-
 ნიაზე! ამ ჩვენ ფულტურისტებს მიხეცა ჰკითხონ,
 რომ მამენტალნათ გამოუგნონ რაზნი-რაზნი სა-
 ხელები. მე შენ გითხრა, ენას ჰული მოედებათ ია!
 თუ კი მზეს აოჩსულებენ, ნეუყელი ამისთანა პუს-
 ტიკი რამე გაუჭირდებათ! არ ვიცო, არ ვიცი ღმე-
 რთანანი! ამ მე ვარ გლუპი და სულელი ანდა ეს
 ამოტელა ნასწავლი ხალხი აშვიკაში ვარდება. აში-
 ჰკაა კაცო, მაშ რა ჯანდება. მეხაშეების უსტაბა-
 შსაც კომისერი ერქვას და ღრუბერნატარსაც!?

ვა, რო დავფიქრებდი ისე **ანტი-სემიტა**, რომ
 ლამის არის ვერხნი ატაეიდან პეპელები გაეფრინო!
 არა, ამ გაჯავრებულ გულზე ეს ჩემი დედაკა-
 ციკი რომ უარებით ცვეხლს მიკედეს!!

კაცო, იმ დღეს მასრიდან მოვდივარ და ეზო-
 ში რომ შამოველ, შავებდე ერთი ვილაკა უდღეო
 კავალერი აპკიატებია ამ ჩემს შუშანას და ერთი
 სიკოლ-ხარხარია გააქვთ, რომ სულ იკებენ იქაურო-
 ბას. დამინახა თუ არა ჩემმა დედაკაცმა, მომენტა-
 ლნათ გაისწორა კავები და ერთი ფრანციკულათ
 გამაცნო! „სედრაკ, ჩესტ იმეიუ პანაყომობტ, ეს
 ჩვენი დამწკი კომისერიაო.“

დამწკი კომისერიოოოოოოოო!!... იმისთანა პან-
 ლური უჭირე იმ დამწკი კომისერს, რომ ნახალო-
 ექაში დაეკერევიე ის მოგრეხილი ცხვირი.

გესმით, ხალხნო!.. დამწკი კომისერო! ესღა
 მაკლია, რაღა რომ ჩემ დედაკაცს კომისერობებს და
 მე ბუზებსა ვყლაპამდე! როგორ, მე ვისზე რა ნა-
 ლები ბიქი ვარო თუ მეხაშე კომისერი იქნება, ნე-
 უყელი მე ჩემი დედაკაცის კომისერობას ვერ გავ-
 ვევი?!

გოგია.

ხუმრობა

ა. პ. ჩხეიძე.

ზამთრის დღის მოწმენდილი შუადღეა... სას-
 ტიკი ყინვაა... და ნაღოს, რომელსაც ჩემს მკლავ-
 ში აქვს მკლავი გაყრილი, როვილით ვეკრცხლება
 თმის კულულები. ჩვენ ვდგევართ მალალ გორაზე,
 ჩვენი ფეხებიდან დაწყებული ძირს, მიწამდის, გაკვი-
 მულია მოზანდაკებული ფრილო ყინულის ფერ-
 დოში, რომელშიაც მზე ისე იცქირება, როგორც
 სარკეში. ჩვენს ახლო ჩამწკივებულთა წითელი მა-
 უღით ვამოკრული პატარა მარხილები.

— ნადედა, ჩავსრიდლეთ ძირში-ვემუდარე-
 ბი მე მას—მხოლოდ ერთხელ! და გარწმუნებთ,
 ჩვენ ისევ ისე საღი-საღმსალათი დავრჩებით, როგო-
 რც ეხლა ვართ.

მაგრამ ნაღოს ეშინია. მთელი ადგილი, მისი
 პაწაწა კალოზებიდან დაწყებული ყინულის გორას
 ძირამდის, მას ეჩვენება რაღაც სამწინელ, განუსაზ-
 ზღვრელ ღრმა უფსკრულად. მას გული უსკდება და
 სულთქმა ეშვობა ძირში ერთის გადახედვითაც კი
 როცა მე მხოლოდ ვერჩევ მარხილოში ჩაჯდომას,
 მაგრამ რა იქნება მაშინ, როცა ვაბედავს ჩაჯდეს
 და გაქროლდება უფსკრულისაკენ! ის მოკვდება,
 კუეზე შეცდება.

— გვევრებით !-ეუბნები მე-ნუ გეშინიათ!
 გაიგეთ, რომ ეს სულმოკლეობაა, სიმბდალეა!

ბოლოს, როგორც არის, ნაღო შითმობს, მაგრამ მე აშქარად ვატყობ სახეზე, რომ შითმობს აუწყურელი შიშით, რომ ეს დათმობა მას უღირს მთელ სიცოცხლედ, ფერმკრთალს და მოცახცახეს ვაჯღენ მე მის მარხილში, შემოვხვო ხელს და მასთან ერთად მოეწყდები უფსკრულისაკენ. მარხილი მიჭრის, როგორც ტყეა; მისგან ვანაკვეთი ჰაერი გვცემს სახეში, ღმუის, გვისტყენს ყურში, გვეღვჯს, სიბზარისიგან სატყენათ გვაჭყენს, სურს მხრებიდან თავი მოვავლიჯოს. მონაწილე ჰაერისიგან სულთქმა გვიანელდება. გველანდება თითქოს თვით ბელა გებელმა ჩავგვიდა თავისი თათები და ღმუილით მიგვათრევს ჯოჯახეთში.

გარემო საგნები ერთ დება ერთ დიდ ელვის სისწრაფით მსრბოლავ ზოლად... აი კიდევ, ერთი თვალის დახამხამება და ჩვენ გველია—დავილუპბით!
— მე თქვენ მიყვარხართ, ნაღო!—ვეუბნები მე ნელის ხმით.

მარხილის სრბ. აღის სისწრაფე თანდათან კლდბულოსა, ნელდება, ჰარის ღმუილი და მარხილის ფერისათა ჟიალი ისე აღარ გვაშინებს, სულთქმა აღარ გვიანელდება... და ბოლოს ჩვენ ძირში ვართ. ნაღო არც მკვდარია არც ცოცხლია. ის ფერმკრთალი და სულს ძლივსა ითქვამს... მე ვებმარები მის წამოდგომაზე.

— არაფრის გულისთვის მე მეორეჯერ არ წამოვალ—აბობს ის და თან შემყურებს დიდრთან და საშიშროებით საგვ ეთვლებით.

— არაფრის გულისთვის ქვეყანაზე! მე კინალამ მოგვკვდი!

პატარა ხანს შემდეგ ის მშვიდდება, გონზე მოდის და ეხლა უკვე კითხვით გამოემტყველებით ჩამყურებს თვლებში, მას სურს გაიჯოს: მე წარმოვსთქვი ის ოთხი სიტყვე თუ ის, უბრალოდ მოეხმა ჰარის გრიალში? მე კი ვდევჯვარ მის ახლო, ვსწევ თამბაქოს და გულმოდგინეთ ვსინჯავ ჩემს ხელთათმანებს.

ბოლოს ის ჩამკიდებს ხელს და ორთავენი დიღხანს ვსეთრინობთ გორის ახლო.

როგორც სჩანს, ამოცანა ნაღოს მოსვენებას არ აძლევს. იყო წარმოთქმული ის სიტყვები თუ არა? იყო თუ არა? იყო თუ არა! ეს საკითხაა, საკითხი თავმოყვარობის, დიდების, სიცოცხლის ბედნიერების; საკითხი მეტად მნიშვნელოვანი და თითქმის ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანია ქვეყანაზე. ნაღო მოუთმენლად, ნაღლიანად და გასტყეურტავ შეხედვით მიტკერის სახეზე, ზუნდოვანად მამღვებს პასუხს, მეკლის—დაველაპარაკები თუ არა „ომ საგანზე.“ ო, როგორი თამაშია მის მშვენიერ სახეზე, როგორი თამაში მე ვხედავ თუ როგორ

ებრძვის ის თავის თავს, მას სურს რაღაც სტყავს, რაღაც დამეკითხოს, მაგრამ ვერ პოულობს სიტყვებს, მას ესირცხვება, ეშინია, უშლის სიხარლი.

— იცი რა?—თავდახრით ამბობს ის.
— რა?—ვეკითხები მე.

— მადლიერთხელ კიდევ... ვადმოვსრიალდეთ. ჩვენ ავიღოთ კიბით გორაზე. კვლავ ვაჯღენ ფერმკრთალ და მოცახცახე ნაღოს მარხილში, კვლავ მიეჭრით საშინელ უფსკრულში, კვლავ ღმუის ჰარი და ყრიალენს ფერსოგები... და კვლავ, მარხილის უსწრაფეს და ხშირ გაქროლებს დროს, ნელის ხმით ჩავსწრჩულემ მას.

— მე თქვენ მიყვარხართ, ნაღო!
როცა მარხილი ჩერდება, ნაღო თავის აყვლებს გორასკ, რომლიდანაც ჩვენ სწორედ ეხლა მოვსრიალდებით, შემდეგ დიღხანს ატკერდება ჩემს სახეს, ყურს უჯღვებს ჩემს გულ-გრილ, უფნებო ხმას და მთელი მისი არსება, წარმოიდგინეთ მისი მუფტა და ჩაბლახიტი, მთელი მისა ფიჯურა, გამოხატავს უმწვერვალეს გაუგებრობას და მის სახეზე კი ვარკვევით იწერება:

— რაშია საქმე? ვინ წარბოშთქვა ის სიტყვები? მან, თუ მე ისე მომეყურა?
ამის უკონდიდარობა აწუხებს მას, გამოჰყავს მოთმინებიდან. საბრალო ბავშვი კითხვაზე პასუხს აღარ იძლევა, იპობრება, შხათ არის იტიროს.

— არ წაივდეთ აწი სახლში? ვეკითხები მე.

— მე კი... მე მოაწონს ეს მარხილით სრიალი, სიწითლით ამბობს ის, მოლი ერთხელ კიდევ ვადმოვსრიალდეთ!

მას „მოაწონს“ მარხილით სრიალი, და ამავე დროს, როცა ჯდება მარხილში, ის წინანდურად ფერმკრთალია, „მისისგან ძლივს სუნთქავს... თრთის, ცახცახებს.

ჩვენ მიეჭრით მესამეჯერ... და მე ვხედავ, თუ როგორ მიტკერის ნაღო სახეზე, თვალ ყურს ადევნებს ჩემს ბავთა მოძრაობას.

მაგრამ მე პირზე ცხვირსაბოც ვიფარებ, ვახველებ და როდესაც ვაღწევთ გორაკის შუაველს, ვასწრებ შეუქმნველად წარმოთქმას:

— მე თქვენ მიყვარხართ, ნაღო!
— და ამოცანა რჩება ამოცანად! ნაღო სდუმს, რაღაცაზე ფიქრობს..

მე ვაკიდებ მას სახლამდის, ის კი ცდილობს ნელა იაროს, ანელებს ნაბიჯებს, ფეხს ითრევს და სულ მიკლდის, ვეტყუი თუ არა ამას „ომ“ სიტყვებს. მე ვხედავ, როგორ იტანჯება მისი სული, როგორ ატანს თავს ძალას, რომ არ წამოვდებ:

— ყოვლად შეუძლებელია, რომ ის სიტყვები არ გთქვას!

1916წლი

და არც მე ზხურს, იმ სიტყვებს ქარი ამბობს!

მეორე დღეს, დილით, მე ვიდებულვო წერის: თუ ვინცობაა დღეს წახედეთ მარხილით სასრალოთ, მეც გამომიარეთ. 5^ე და ამ დღის შემდეგ მე ყოველ დღე დაედივარ ნადისთან ერთად გოვანზე, სასრალოთ, და ყოველთვინ ძირში ქროლვის ზღოთ მე ჩაესურჩულვებ მას ნელის ხმით ერთ და იმავე სიტყვებს:

— მე თქვენ მიყვარხართ, ნადო!

მაღე ნადო ეჩვევა ამ ფრაზას, როგორც ღვიწის ან და მორგეს.

მას უმისოდ სიკოცხლე არ შეუძლია. მართალია გორიდან ქროლვა მას წინანდურად აწინებს, მაგრამ ეხლა შიში და საშიშროება რაღაც განსაკუთრებულ მოჯადოებულ თვისებას აძლევს სიყვარულის სიტყვებს, რომელნიც წინანდურად ამოკანად რჩება მისთვის და სულსა და გულს უწუხებს, რჩება ისევე ორკუთვი იქვი: მე ვარ თუ ქარი?.. ამ ორში რომელი უსწინს სიყვარულსი მან არ იცის, მაგრამ, როგორც სწას, მისთვის ეხლა სულ ერთია; სულერთია რომელ ქურჭლიდან არ დალიოს სათრობი სასმელი-ოღონე კი დაითროს.

როგორღაც ერთხელ მარტო მივიდივარ ყინულის გორაზე. ვერევი ხალხში. ვიხედები ძირს და ვხედავ, როგორ უახლოვდება გორას ნადო, როგორ მიძებებს მე თვალზეთი... შემდეგ ის შიშით და თრთოლით ამოდის კიბით ზევით... ეშინია მარტოს მარხილში ჩაჯდომა და მერე როგორ ეშინია ის ფერმკრთალია და თვითი, როგორც თოვლი, თრთის, ცახცახებს, ის მიდის თითქმის საწმებლად, მაგრამ მაინც მიდის, მიდის უკან მოუხედველად, გადაწყვეტით. როგორც სწას, მან განიძრახა გამოეცადა: გაიგონებდა იმ საკვირველ და ტკბილ სიტყვებს, როცა მე არ ვიქნებოდი, თუ არა? მე ვხედავ, როგორ ფერმკრთალი და შიშისგან დაღებული პირით ჯდება ის მარხილში, ხუჭუჭი თვალნი, ეშვილობება სამუდამოდ დედა-მისას და მოწყდება ადგილიდან ქვეტრრ. . . ჭრალვებს მარხილი. ესმის ნადოს ის სიტყვები თუ, -მე არ ვიცი... მე მხოლოდ ვხედავ, როგორ ღვება ის მარხილიდან დაქანცული და დასუსტებული. სახეზე კი აშკარად ეტყობა, რომ თვით მან არ იცის გაიგონა თუ არა „ის“ სიტყვები. შიშმა, სანამ ის ძირში მიჭროდა, წყაროთვა გრძნობა მსმენელობის, ხმათა გარჩევის და გაგების.

მაგრამ აი ღვება გაზაფხულის თვე-მარტი... მზე იწყებს კაჟკაჟს და ციალს. ჩვენი ყინულის გორა შედება, კარგავს თავის ბრწყინვალებას და ბოლოს სრულიად დნება. ჩვენ ვეთხოვით სრიალს. საბრა-

ლო ნადო, აწი ვეღარსად მარტო მარტო და მომხიბვლელ სიტყვებს... და არც არავის შეუძლია აწი ის წარმოსთქვას, როდენ ქარი არ ქროლავს და მეც დიდი ხნით, შეიძლება სახუდამოთაც, პეტროგრადაში წასასვლელად ვემზადები.

როგორღაც ჩემი წასვლის ორი დღით წინ, საღამოს პირად, მე ვიხეარ ბაღში. ბაღს გვერდზე აკრავს ეზო და სახლი, რომელშიაც სტოვრობს ნადო. ბაღს და ეზოს ყოველ მაღალი ფიცრული ლურსმებიანი ღობე.. ჯერ კიდევ საკმაროდ ცივა. აგერ-აგერ ნაყელის ქვეში თოვლიც მოსხანს. ხეები გაძარტულია და უსიკოცხლოა, მაგრამ მკერში გაზაფხულის სუნე რჩიალვებს და დასაძინებლად გამზადებული ყორნები ხშიანად გაჰკვიან. მე მივიდივარ ღობესთან და დიდხანს ვიჭკრიტები ქუჭრუტანაში. მე ვხედავ, როგორ გამოდის ავიანზე ნადო და როგორ შეუღავა ნაღელიანი თვალზეთი მიაცქერდება მწყას... გაზაფხულის სილა მხიარულად უქროლავს მას ფერმკრთალ და ნაღელიან სახეში.. ეს სილა მას აგონებს იმ საშინელ ქარს, რომელიც გაშვავებული დაღვეშულია თავზე გორიდან ქროლვის დროს და როცა ის ისმენდა იმ საკვირველ „ოთხ სიტყვას.“ ეს მოგონება მის სახეს კიდევ უფრო ანაღელიანებს, ასეველიანებს, ვეღარ ითმენს და მის დაწვეზზე მოგორავს ცრემლი.. აქ საბრალო მაგში შლის ორთავე ხელებს, თითქმის გვერდება სიოს, რომ მან ერთხელ კიდევ მოუტანს და ასმინოს ის სიტყვები, მე ვუცდი სიოს და როცა ის ჩემგან შეტრიალდება და ნადოსკენ იწყებს ქროლვას, ნელის ხმით წარმოვსთქვამ:

— მე თქვენ მიყვარხართ, ნადო!

ღმერთო ჩემო, რა ემართება ნადოს! ის აუწყრელი აღფრთოვნებით შეტკივლებს, მთელი სახით იღიმება და მხიარული ბედნიერი, წარბოცტად ლაზიზა გამოლილი ხელებით ეგებება სიოს.

მე კი მივიდვარ სამჯავროდ მოსახიზრებლად. ეს, დიდხანაი მას შემდეგ, რაც მოხდა, ეხლა ნადო ქმრინია; თავის სურვილით გაჰყვა თუ ძალით გაათხოვეს, -ეს სულ ერთია. ის უკვე სამი შვილით ველაა. მაგრამ ის, რომ ჩვენ ერთად დაედლილით გორაზე სასრალოდ და სიტყვები: „მე თქვენ მიყვარხართ, ნადო!“ რომელიც ქარს მოჰქონდა მის სმენამდის, -ჯერაც არ არის დაფიწყებული. ეს მისთვის ეხლა ყველაზე უფრო ბედნიერი, ყველაზე უფრო მგრძნობიარე და უღამაზესი მოგონებაა მისი ცხოვრებიდან.

ჩემთვის კი ეხლა, როცა უფრო დიდი შევიქენი, სრულიად გაუგებარია რად ვამბობდი იმ სიტყვებს, რისთვის ვუწრობდი.

პოდბინტა

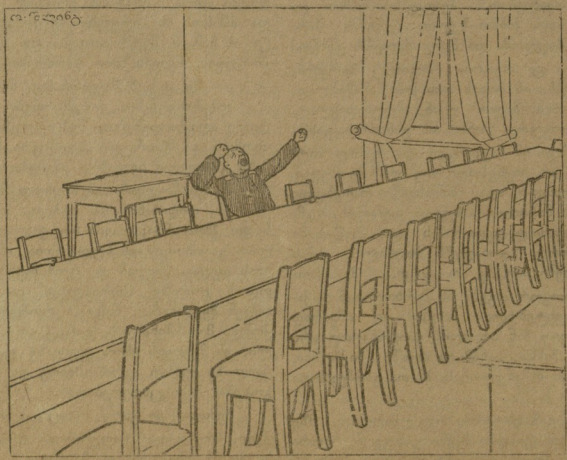
საბჭომები და კომისარიატმები მარტში

ერთხელ, ტკბილ მუსიკურ წარმოდგენას,
ეშმაკმა უთხრა გრიშას:

საბჭომები და კომისარიატმები ოქტომბერში.

ახალი ცოცხი კარგათ ჰგვის

ძველი მოატანს ქვიშასა.